

מסורת הש"ס

(א) לעיל נה: [נחסם כת. מדה נה.]. (ב) [נמנעה אימא ר' יוסין, א] ופי' גבטן של גמל דבש גמלס מרגוס חטרייא דגמליא. ערוך. (ד) [שבת קז.]. (ה) פסחים מז. מדה נה. (ו) שבת קז. (ז) [נדה נה.]. (ח) [תענית כג: מגילה כח.]. (ט) עיין מהר"מ שהאריך על דבור זה, [י"ל ועוד דמשמע דהעור מבטלן ומו לא מהי להו כנס והשאר נמחק. מהר"מ וע"ש, ט] ונתי' חוס' ונחס' על: ד"ה ובטרפה כחזו דעור המת מותר ע"ש ועי' חוס' נדה נה. ד"ה שמה ותוס' ב"ק י. ד"ה שהעור ותוס' ערכין ד. ד"ה נפשות ותוס' סנהדרין מת. ד"ה שמשקין.

הגהות הב"ח

(א) חוס' ד"ה אי אמרת וכו' דר' ישמעאל נמי איבא למימר דבכנסו איירי:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] בעין משפט סי' מג לבסוף. כי' ובפי' מהל' אבות הטומאות ה':

מוסף רש"י

אלו שעורותיהן כבשרין. לטמא טומאת נבלות [ובחיים כח.]. ועוד הפרסות. מן הארצות ולמטה [ובחיים כח. לעי' נה.]. וכוכלן. כל אלו משני חכמים שערוטיהן מטמאין כבשרן מפני שהוא רך ודרכו לאכול [פסחים מז.]. שהילך בהן כדי עבודה. דרך ערות לשטותן לפי דריסת רגל אדם וחוץ מחילת עינון [שם] כדרך שרגליהן לטמ עור לפני דורסן [נדה נה. ע"ש.]. טהורין. שנטלן מתורת צפר [שם]. שמונה שרצים יש להן עורות. ופליג אדרבנן דאמרי האנקא והסת' והלטאה והחומט ערוטיהן מטמאין כבעדשה כבשרן. אלאה הוי ארבעה לית להו עור [שבת קז.]. כל זמן שיונק. ועוד ראשו רך מולגין אותו ונאכל עמו [פסחים קד.].

פלוגתא דר' ישמעאל ור"ע צפירקין (לקמן דף קמד.) צמתני' דקתני היז עליו שני חלאי זיתים מטמאין במשא שהרי נשא כזית נבלה ואין מטמא במגע דאין נוגע וחוזר ונוגע ור"ע אומר לא במגע ולא במשא אלאה לר' ישמעאל לא מבטל עור ולר"ע מבטל: ה"ג אי **אליבא דר"ע פשיטא**. דהא מתניתין היא: **לעולם אליבא דרבי ישמעאל**. ואשמועינן רב הונא דכי אמר רבי ישמעאל לא מבטל עור הני מילי בפלטתו חיה שנעשה שלא מדעת אבל פלטתו סקין מדעת ביטלו: **ואמר רב הונא והוא שכנסו**. אחר הפשט דגלי דעתיה דלא בטליה מעיקרא אבל לא כנסו לא. מדמוקיס לה בשכנסו מכלל דבשפלטתו סקין בשנים ושלה מקומות קאמר וקתני חייבין עליו אלאה אי בטלינהו אינו במתכוין בטלי אצל עור לא מבטל דאי בטלינהו עור מו לא הדרי למיניהו נבלה: **אי אמרם בשלמא פלטתו סקין לרבי ישמעאל נמי לא מבטל**. עור: **רב הונא**. דאוקמה לרבי יהודה כשהיה זית מתחלה לתאין ואפ"ה לא בטלינהו עור מעיקרא הוא דאמר כרבי ישמעאל דאוקמיה לרבי יהודה אליבא דרבי ישמעאל ורבנן כר"ע: **אלא אי אמרם פלטתו סקין**. רבי ישמעאל מודי דמבטל עור: **רב הונא**. דאוקמה לדר' יהודה כשהיה זית זה מתחלה לתאין ואפ"ה לר' יהודה לא בטיל: **דאמר כמאן**. בשלמא אי לא

דרב הונא דאמר והוא שכנסו היה מוקמינא לר' יהודה בשפלטתו תחלה **וציחד ומשיה** לא בטיל דכי פליגי רבי ישמעאל ור"ע בשתי חלאי זיתים פליגי אבל בזכית שלם מודו כדמתי ריש פלוגמיהו עור שיש עליו כזית צפר כו' ורבנן סברי כי מודו רבי ישמעאל ור"ע בזכית שלם הני מילי בפלטתו חיה אבל פלטתו סקין אפילו כזית בטל אבל השתא דאוקמה רב הונא בשני חלאי זיתים דאמר כמאן: הכי גרסינן **אלא לעולם פלטתו סקין לרבי ישמעאל נמי לא בטיל ורב הונא דאמר אליבא דר"ע**. כלומר הא דאמר רב הונא לעיל העור מבטלו אליבא דר"ע אמרה וההיא דר' יהודה אליבא דר' ישמעאל: **קמ"ל**. רב הונא דלפי' פלטתו חיהא מפני שעור מבטלו משמע טעמא בעור תליא ואף על גב דלא בטלינהו איהו: **בתנאי' אלו שעורוטיהן**. מטמאין כבשרן: **ועור חזיר של יסוב**. מפני שהוא רך ואוכלין אותו: **חטרה**. חלדרוצ"א שיש לו לגמל: **גמל הרבה**. מפרש בגמרא עד כמה נקראת רכה: **עגל הרך**. נמי מפרש בגמרא עד כמה: **ועור הפרסות**. כעין שחוטכין הרגלים וכל אותו העור רך הוא:

בית הכושף. בית הרחם של נקבה: **ועור של סתם האליה**. עור הזנב מתחת מקום שאין שער מפני שהוא רך: **האנקא**. הריוו"ן: **לתיירד"א**: **חומט**. לימ"א שתחלת ברייתו כבעדשה לא וצדוק צתיק שלה שגדל והולך עמה תחלתו כעדשה ממש הוא בשוליו: **הלטאה כחולדה**. עורה חלוק מצברה: **וכוון שעיצדן**. כל אלו שאמרו שהן מטמאין כבשר אס עיצדן נעשה עור וצטלו מתורת צפר וטהורין: **או שהילך בהן**. ששטחן לדרוס עליהן ברגלים שהוא קצת עיצודן: **יש לפן עורו**. ואין מטמאין כבשרן: **גב' דצר סורה עור האדם טהור**. דלאו צפר הוא ולא הוי ככלל מת: **שטיחין**. למטה ולקטדרא ליצב עליהן ששוחטין עור על גבי מטה במקום חבלים: **מאן דמתני לה**. לדעולא: **ארישא**. דלפילו כי לא עיצדו נמי לא מטמא אלא מדרבנן כל שכן אסיפא דהא דקתני חוץ מעור האדם דאף על גב דעיצדו טמא מדרבנן הוא ומשום דעולא: **ומאן דמתני לה**. גזירה דעולא אסיפא: **אצל ארישא**. כשלא עיצדו כצירא ליה דטומאתו מן התורה: **אשון**. קשה: **שלא טענה**. משוי: **סיב לקצלי**. שאמרת לי דצר טעם וייער כרף: **הוה קתני לה**. חוזר ושונה פעם שניה כצבור שלא שמעה: **חדא הויה לך אמרם**. דצר חידוש אחד היה צידך שאין צדידיו הרי אמרתם ולמה תחזור ותשנונו פעם שניה להראות חכמתך: **ר"ל מתקיפי דארעא דשראל הוה כדאמרין** בפרק קמא דיומא (דף טו:) מאן דמשתעי ריש לקיש צדיה יהבי ליה עיסקא בלא סהדי והכא א"ל תיב לקצלי ורבי זירא דמצבל סלק להכא כדאמרין בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פה.) רבי זירא אותיב ארבעין תעניתי דנשתכח מיניה תלמודא דצבלאי ומחסידי דצבל הוה כדאמרין בהשוכר את הפועלים (שם) רבי זירא (אותיב) כל תלתין יומין צדיק נפשיה ושגר תגורא וסליק בגוה חזי מאי אכספיה לההוא מדרבנן: **והוא שיונק**. אבל פירש מלינק אף על פי שעדיין הוא בתוך שנתו כבר הוקשה עורו ואס עצר שנתו נמי אף על פי שיונק לא דתרתי צעין:

העור והרוטב פרק תשיעי חולין

קכב.

אי אמרת בשלמא פלגתו סבין לרבי ישמעאל לא בטלה רב הונא דאמר בר' ישמעאל. ואמ"ת והא ר' ישמעאל בלא כנסו קאמר ור' יהודה צעי כנוס כדאמר רב הונא וי"ל דפלוגמיהו דר' ישמעאל ור"ע בפלטתו חיה לכך לא צעי ר' ישמעאל כנוס אבל פלטתו סקין אי לא בטל לרבי ישמעאל כריך נמי

כניסה ועוד דרבי ישמעאל נמי (א) כצנסו איירי ואין זה דוחק יו כמו דמפרש מילתיה דרבי יהודה הכי: **רב הונא דאמר כמאן**. לעיל (דף קכא.) כי קאמר אחד אמר מקצת פלטתו חיה ומקצת פלטתו סקין דצעי למימר דפלטתו סקין הוי פלוגתא דר' יהודה ורבנן דלר' יהודה לא בטל יי לא מני למפרך דאמר כמאן אי אמרת לר' ישמעאל דנטל כדפרך הכא דאיכא לאוקומי דר' יהודה דאית ביה כזית יחד אבל לרב הונא פרך שפיר כדפי' צקונט': **דאמר כמאן**. ואמ"ת ודילמא הא דאמר רב הונא צ' חלאי זיתים שיטנן על העור העור מבטלו מיירי בלא כנסו אבל כנסו מודה דלא בטל וי"ל דהא פשיטא ולא איצטריך ליה לרב הונא לאשמועינן דעור מבטלן יי (ועוד דהעור מבטלן משמע מתחלה העור מבטל ומו לא מהני להו כנוס): **עור אדם טהור**. כדמפרש טעמא צריס דס הגדה (גדה דף נה.) דלא הוי דומיא דעצם אדם דעור גזעו מחליף: **עורות אביו ואמו שטיחין בו**. ואע"ג דמתא אסור בהנאה וצכל אדם אסור לעשות מעורו שטיחין כו' יי מ"מ לא הוו גזרי רבנן משום דך חששא שיהיה טמא אלא משום אביו ואמו דחמרי טובא ואמ"ל לומר דנקט אביו ואמו משום דשכיחי גביה: **אבל רישא שומאה דאורייתא היא**. והשתא חשיב עור אין גזעו מחליף משום דמקומו נעשה נלקת על צפר כדאמרין פרק דס הגדה (גו"ש): ואס

בהן כדי עבודה מטהורין חוץ מעור אדם אמר עולא דבר תורה עור אדם שעבדו מטהר ומה טעם אמרו טמא גזירה שמא יעשה אדם עורות אביו ואמו שטיחין מאן דמתני לה ארישא כ"ש אסיפא ומאן דמתני אסיפא אבל ארישא שומאה דאורייתא: ועור חזיר [וכו'] במאי קמיפלגי מר סבר האי אשון והאי רכין ומר סבר האי נמי רכין: עור חמרת של גמל הרכה: וכמה גמל הרכה אמר עולא א"ר יהושע בן לוי כל זמן שלא טענה בעי ר' ירמיה הגיע זמנה למעון ולא טענה מהו בעי אבוי לא הגיע זמנה למעון ומענה מהו תיקון יתיב ר"ל וקמיבעיא ליה כמה גמל הרכה א"ל רבי ישמעאל בר אבא הכי א"ר יהושע בן לוי כל זמן שלא טענה א"ל תיב לקבלי יתיב רבי זירא וקמיבעיא ליה כמה גמל הרכה א"ל רבין בר חיננא הכי אמר עולא א"ר יהושע בן לוי כל זמן שלא טענה הוה קתני לה א"ל חדא הויא לך יי אמרת יי תא חזי מה בין תקיפי ארעא דישראל לחסידי דבבל: ועור הראש וכו'. וכמה עגל הרך עולא אמר בן שנתו ר' יוחנן אמר כל זמן שיונק איבעיא להו היכי קאמר עולא בן שנתו והוא שיונק ואמר

בית הכושף. בית הרחם של נקבה: **ועור של סתם האליה**. עור הזנב מתחת מקום שאין שער מפני שהוא רך: **האנקא**. הריוו"ן: **לתיירד"א**: **חומט**. לימ"א שתחלת ברייתו כבעדשה לא וצדוק צתיק שלה שגדל והולך עמה תחלתו כעדשה ממש הוא בשוליו: **הלטאה כחולדה**. עורה חלוק מצברה: **וכוון שעיצדן**. כל אלו שאמרו שהן מטמאין כבשר אס עיצדן נעשה עור וצטלו מתורת צפר וטהורין: **או שהילך בהן**. ששטחן לדרוס עליהן ברגלים שהוא קצת עיצודן: **יש לפן עורו**. ואין מטמאין כבשרן: **גב' דצר סורה עור האדם טהור**. דלאו צפר הוא ולא הוי ככלל מת: **שטיחין**. למטה ולקטדרא ליצב עליהן ששוחטין עור על גבי מטה במקום חבלים: **מאן דמתני לה**. לדעולא: **ארישא**. דלפילו כי לא עיצדו נמי לא מטמא אלא מדרבנן כל שכן אסיפא דהא דקתני חוץ מעור האדם דאף על גב דעיצדו טמא מדרבנן הוא ומשום דעולא: **ומאן דמתני לה**. גזירה דעולא אסיפא: **אצל ארישא**. כשלא עיצדו כצירא ליה דטומאתו מן התורה: **אשון**. קשה: **שלא טענה**. משוי: **סיב לקצלי**. שאמרת לי דצר טעם וייער כרף: **הוה קתני לה**. חוזר ושונה פעם שניה כצבור שלא שמעה: **חדא הויה לך אמרם**. דצר חידוש אחד היה צידך שאין צדידיו הרי אמרתם ולמה תחזור ותשנונו פעם שניה להראות חכמתך: **ר"ל מתקיפי דארעא דשראל הוה כדאמרין** בפרק קמא דיומא (דף טו:) מאן דמשתעי ריש לקיש צדיה יהבי ליה עיסקא בלא סהדי והכא א"ל תיב לקצלי ורבי זירא דמצבל סלק להכא כדאמרין בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פה.) רבי זירא אותיב ארבעין תעניתי דנשתכח מיניה תלמודא דצבלאי ומחסידי דצבל הוה כדאמרין בהשוכר את הפועלים (שם) רבי זירא (אותיב) כל תלתין יומין צדיק נפשיה ושגר תגורא וסליק בגוה חזי מאי אכספיה לההוא מדרבנן: **והוא שיונק**. אבל פירש מלינק אף על פי שעדיין הוא בתוך שנתו כבר הוקשה עורו ואס עצר שנתו נמי אף על פי שיונק לא דתרתי צעין: וקאמר

עין משפט נר מצוה

מג א ב מיי פ"א מהל' שאר אבות הטומאות הלכה ט ופי"ד מהלכות מאכלות אסורות הלכה כא [א] ופי"ג מהלכות טומאת אוכלין הלכה יא[‏]:

צעוי רש"י

חלדרוב"א. דבשת. הריצור' [היריצור']. קיפוד. לתיירד"א [ליישירד"א]. לטאה. לימצא"א. שכולו.

שיטה מקובצת

[א] חדא הויא לך ואמרתה תא חזי: [ב] בשפלטתו תחלה לכוזיה כזית ביחד: [ג] קמ"ל רב הונא דאפי' פלטתו חיה מדרקט העור מבטלן ולא נקט בטלן וכי איתמר דרב הונא בשפלטתו חיה איתמר חס"ד ומהי"ד מפני שהעור מבטלן משמע טעמא בעור תליא מלתא ואע"ג דלא בטלינהו איהו חס"ד: [ד] ומחסידי דבבל הוה כדאמר' נמי התם כל זה דוחק כיון דמפרשינן מילתיה דר' יהודה הכי: